

DOLNOŚLĄSKA POLITYKA WODNA
Analiza potencjału retencyjnego województwa dolnośląskiego

• • MODUŁ 7

gmina
ZGORZELEC

karta
retencji

INSTYTUT ROZWOJU TERYTORIALNEGO
ul. J. Wł. Dawida 1A
50-527 Wrocław
www.irt.wroc.pl
tel. +48 71 374 95 00

Maciej Zathey – dyrektor IRT

Agnieszka Wałęga – z-ca dyrektora ds. planowania strategicznego i przestrzennego

Przemysław Malczewski – z-ca dyrektora ds. klimatu i energii

Autorzy opracowania SWECO:

Patryk Pszczółkowski – Kierownik Projektu

Henryk Grzywna – koordynator merytoryczny/zastępca Kierownika Projektu

Radosław Stodolak – ekspert hydrolog

Wiktoria Brzezińska – ekspert meteorolog/klimatolog

Paweł Dąbek – ekspert GIS

Patryk Nowicki – ekspert GIS

Mikołaj Maciejewski – ekspert GIS

Roksana Barska – ekspert ds. gospodarki wodnej

Wojciech Lewandowski – ekspert ds. środowiska

Przemysław Kędziora – ekspert fitosocjolog

Kamila Kozłowska – specjalista ds. automatyzacji procesów

Zespół konsultacyjno-koordynujący IRT:

Aleksandra Sieradzka-Stasiak

Katarzyna Dudek

Ewa Skoczeń

skład i oprawa graficzna: IRT/SWECO

DOLNOŚLĄSKA BAZA WIEDZY O WODZIE

Wrocław, październik 2025

zawartość

Podstawowe informacje o gminie

Dane administracyjne i fizycznogeograficzne.

Retencja - ocena

Szacunkowe wielkości istniejącej oraz potencjalnej retencji.

Retencja - wskaźniki

Parametryzacja wielkości potencjału retencyjnego.

Retencja w przestrzeni

Lokalizacji istniejących oraz potencjalnych obszarów retencji.

Współpraca w ramach zlewni

Współpraca gmin w ramach zlewni.

Rekomendacje

Wnioski z wyników Opracowania, jak i ogólnych doświadczeń związanych z zagadnieniem retencji.

zakres przestrzenny

Analizą został objęty obszar województwa dolnośląskiego wraz z kołnierzem obejmującym zlewnie III rzędu, w tym zlewnie transgraniczne po stronie polskiej, czeskiej i niemieckiej, leżące poza granicami województwa.

ANALIZA POTENCJAŁU RETENCYJNEGO NA OBSZARZE WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

zatrzymać wodę

BAGNA I MOKRADŁA

RETENCJA LEŚNA

RETENCJA GLEBOWA

MELIORACJE ROLNICZE

RETENCJA DOLIN
RZECZNYCH

RETENCJA STARORZECZY

RETENCJA MAŁYCH
ZBIORNIKÓW WODNYCH

RETENCJA MIEJSKA

podstawowe informacje o gminie

POKRYCIE TERENU

	Grunty orne	6 680,0 ha	48,8%		Tereny przemysłowe	35,4 ha	0,3%
	Lasy	3 006,7 ha	21,9%		Tereny komunikacyjne	223,0 ha	1,6%
	Użytki zielone	2 379,8 ha	17,4%		Tereny pozostałe	103,4 ha	0,8%
	Zabudowa mieszkaniowa	567,0 ha	4,1%		Wody powierzchniowe	293,3 ha	2,1%
	Tereny rekreacyjno - wypoczynkowe	430,3 ha	3,1%				

Liczba ludności
9,0 tys. (2024)

Powierzchnia gminy
137,0 km²

Wysokość minimalna
171,39 m
n.p.m.

Wysokość maksymalna
323,22 m
n.p.m.

Długość sieci rzecznej
51,1 km

GMINA ZGORZELEC

Typ
Gmina wiejska

Siedziba
Zgorzelec

Powiat
zgorzelecki

166 zlewnia Kwisy

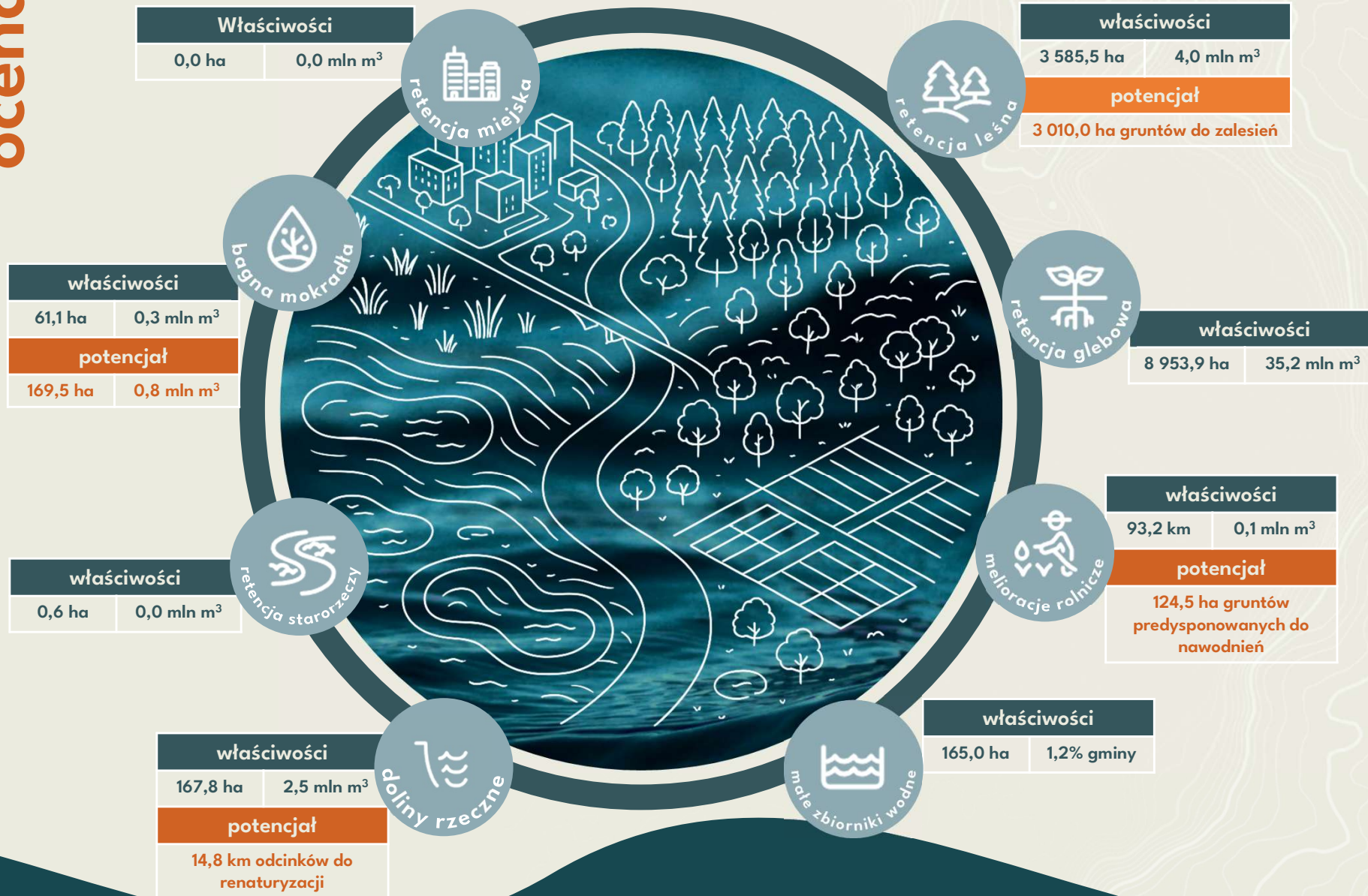
174 zlewnia Nysy Łużyckiej

RETENCJA

ocena

obszary o właściwościach i potencjale retencyjnym

OBSZARY O WŁAŚCIWOŚCIACH RETENCYJNYCH

OBSZARY O POTENCJALE RETENCYJNYM

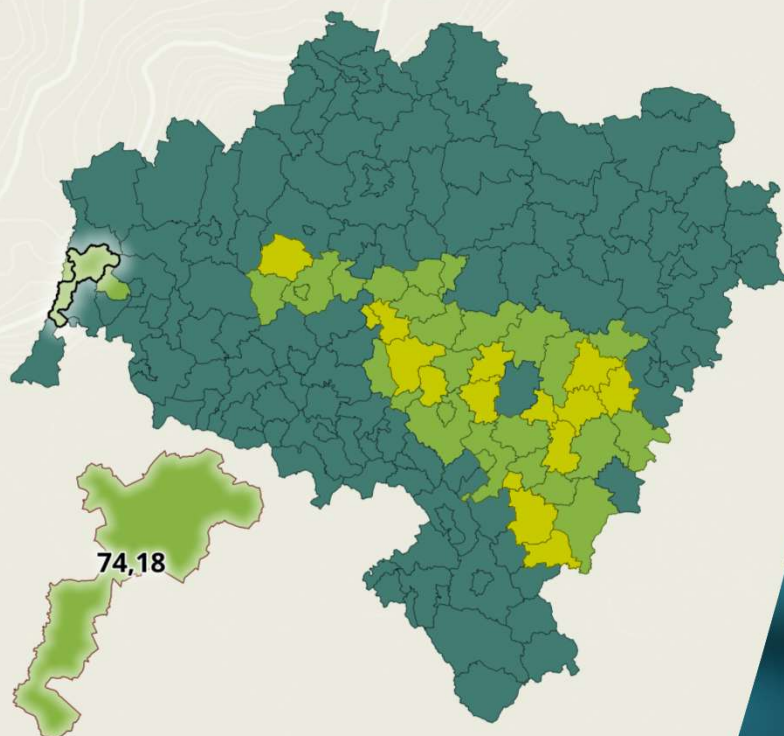
istniejące obszary o właściwościach retencyjnych – przechwytywania, gromadzenia i ograniczenia spływu wód opadowych oraz roztopowych

nowe obszary o właściwościach przechwytywania, gromadzenia i ograniczenia spływu wód opadowych oraz roztopowych

RETENCJA

wskaźniki

CN wynosi 74,18 – *odpływ umiarkowany (wyższy)*.
Obszar charakteryzuje się zrównoważoną retencją i odpływem.
Rekomendowane do podjęcia są działania ograniczające odpływ – osiągnięcie co najmniej *odpływu umiarkowanego (niższego)* (CN poniżej 74).

Potencjalna retencja zlewni

miara zdolności zlewni do magazynowania wody, która jest kluczowa dla oceny hydrologicznych właściwości terenu. Określa ilości wody zatrzymywanej w zlewni na powierzchni terenu oraz w glebie. Charakteryzuje ją wskaźnik CN.

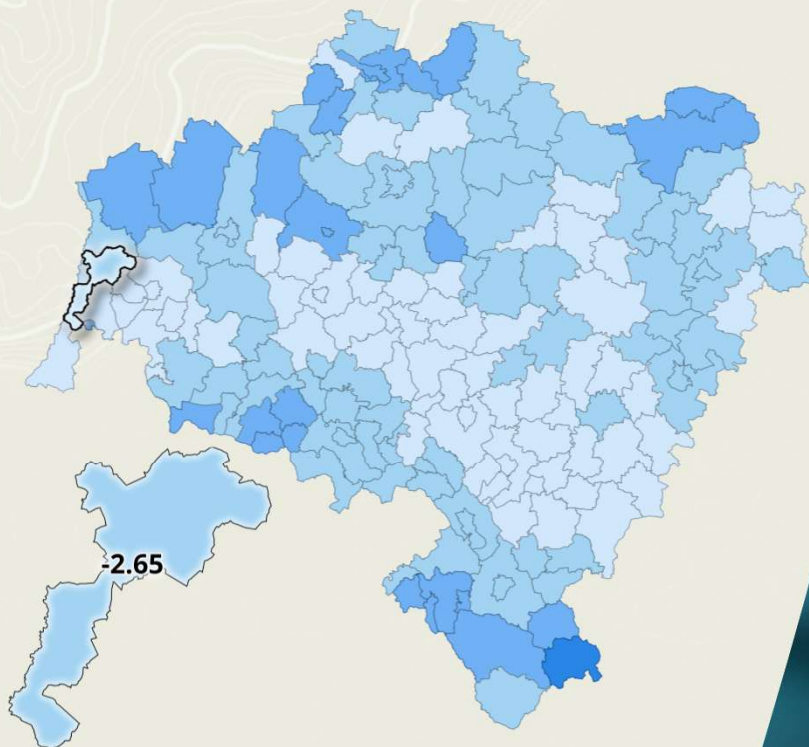
	Klasa I: Bardzo niski odpływ	<30 – 46)
	Klasa II: Niski odpływ	<46 – 61)
	Klasa III: Umiarkowany odpływ (niższy)	<61 – 74)
	Klasa IV: Umiarkowany odpływ (wyższy)	<74 – 76)
	Klasa V: Wysoki odpływ (niższy)	<76 – 80)
	Klasa VI: Wysoki odpływ (wyższy)	<80 – 91)
	Klasa VII: Najwyższy odpływ	<91 – 100>

RETENCJA

wskaźniki

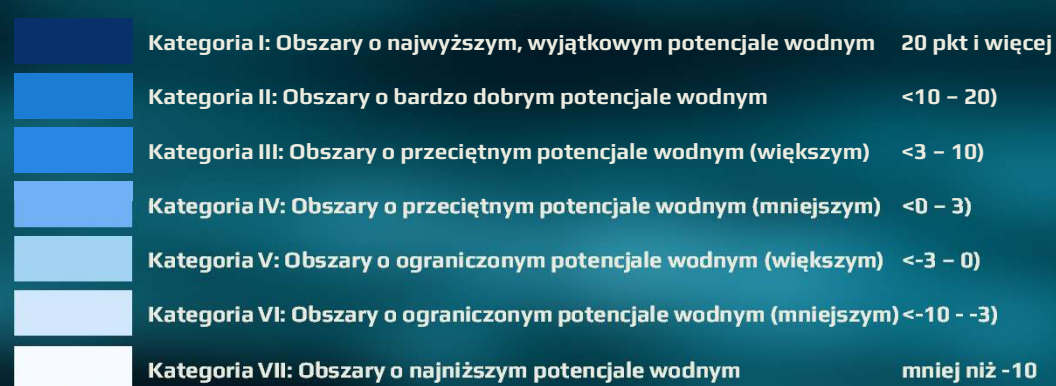

Wskaźnik LHP wynosi -2,65 – *ograniczony potencjał wodny (większy)*.

Rekomendowane do podjęcia są działania zwiększające potencjał retencyjny – osiągnięcie *przeciętnego potencjału retencyjnego* (LHP powyżej 0).

wskaźnik LHP – krajobrazowy potencjał hydryczny

określa zdolność obszaru do spowolnienia i zatrzymania odpływu oraz infiltracji opadów do gruntu. Obrazuje wpływ użytkowania terenu i kluczowych parametrów zlewni na opóźnienie odpływu i wielkość retencji.

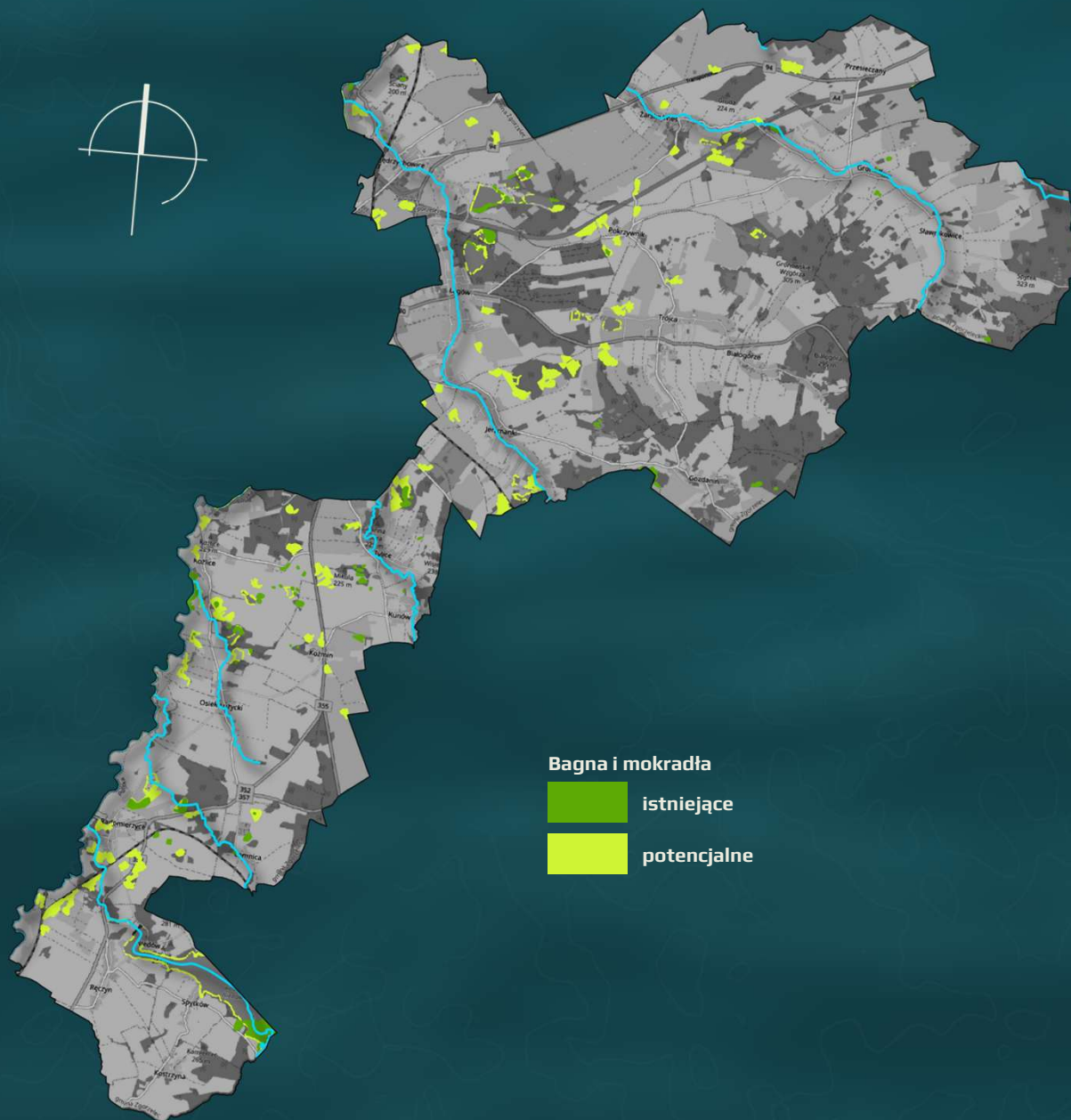
Retencja bagien i mokradeł

Obszary wodno-błotne to bagna, błota, torfowiska oraz zbiorniki wodne których głębokość nie przekracza 6 m. Cechą wspólną jest przesycanie wodą podłoża i występowania roślin wodolubnych.

Obszary mokradeł pełnią różnorodne funkcje – zapobiegają powodziom i suszom, poprawiają bilans wodny, pełnią rolę naturalnych filtrów oczyszczających wodę, stanowią rezerwuuar słodkiej wody, magazynują duże ilości węgla organicznego, zapewniają warunki do życia wielu organizmom, przyczyniając się do wzrostu bioróżnorodności i ochrony zasobów przyrody.

retencja bagien i mokradeł

Retencja leśna

polega na zdolności lasów do przechwytywania, magazynowania i powolnego uwalniania wody deszczowej.

Zdolności retencyjne posiada szata roślinna, gleba, ściółka, grunt, śnieg, zbiorniki wodne i ciekі wodne, a także inne elementy ekosystemów leśnych - torfowiska, bagna, oczka wodne i starorzecza.

Wielkość odpływu ze zlewni zależy nie tylko od wskaźnika zalesienia, ale także od stanu drzewostanów, jego wieku i składu gatunkowego.

Retencja leśna wspomaga w regulację lokalnych zasobów wodnych, zmniejszając ryzyko powodzi i suszy oraz poprawiając jakość wód gruntowych.

retencja leśna

Retencja leśna

lasы istniejące

potencjalne zalesienia

Retencja glebowa

Retencja glebowa polega na zatrzymaniu wody w profilu glebowym, co umożliwia późniejsze pobieranie jej przez rośliny. Kluczowym aspektem jest rodzaj gleby, a możliwość retencji wody w glebie określa się za pomocą całkowitej pojemności wodnej gleby – zdolności gleby do zatrzymania opadu atmosferycznego, podsiąku kapilarnego, spływu powierzchniowego i podpowierzchniowego (im gleba cięższa, tym mniejsza zdolność do zatrzymania w niej wody).

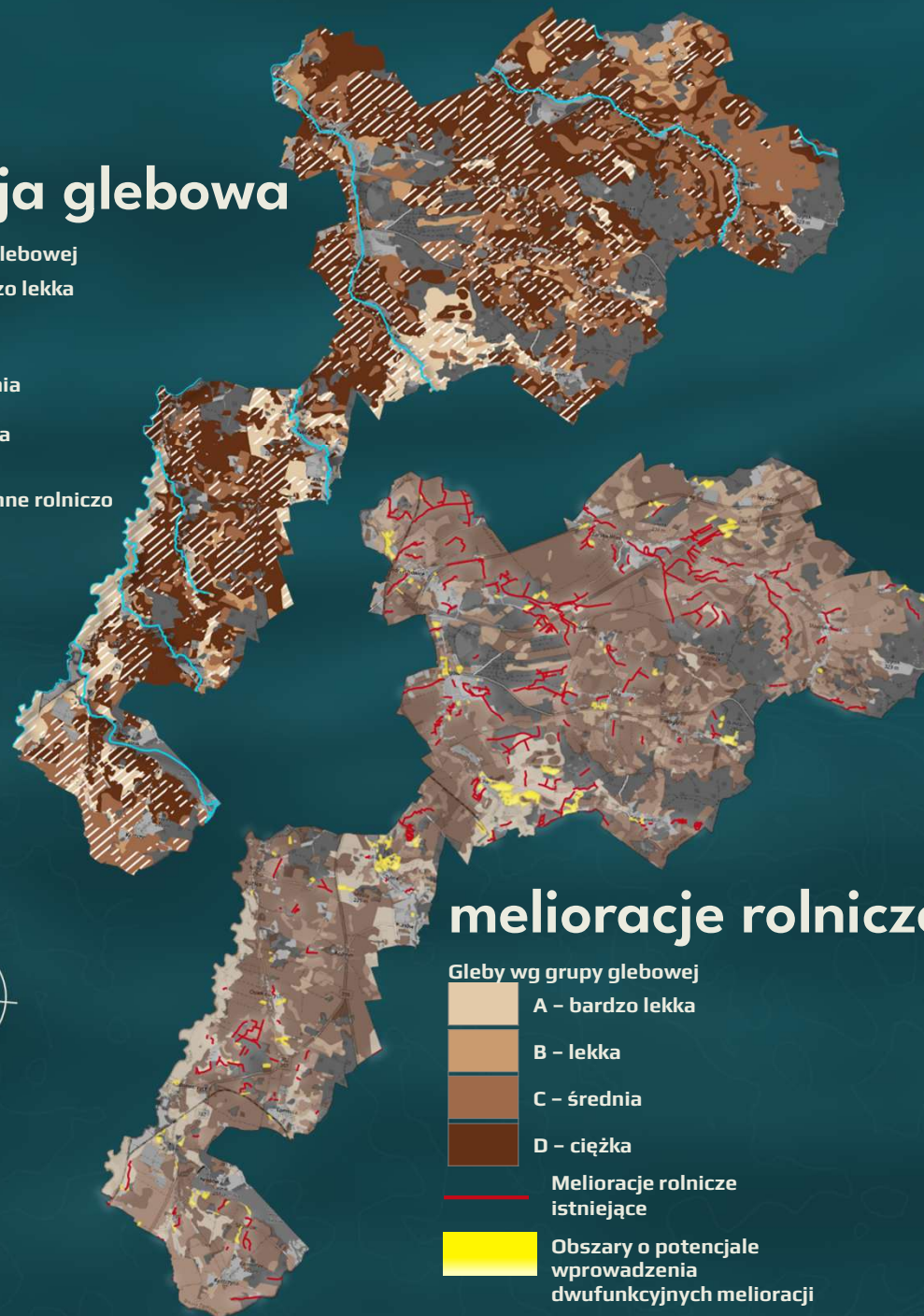

retencja glebowa

Gleby wg grupy glebowej

- A – bardzo lekka
- B – lekka
- C – średnia
- D – ciężka

Gleby cenne rolniczo

Melioracje rolnicze

Systemy melioracji rolniczych w skali zlewni mają bardzo istotne znaczenie w kształtowaniu stosunków wodnych i wpływają na bilans obiegu wody w zlewniach. Obiekty melioracji szczegółowych jako nawadniająco-odwadniające mogą stanowić obszary retencji szczególnie na obszarach zagrożonych suszą. Zatrzymanie wody w rowie przyczynia się do nawadniania terenu przyległego. Efekt retencjonowania wody w rowach można uzyskać poprzez zastosowanie przegród stałych w postaci progów piętrzących lub urządzeń o zmiennym poziomie piętrzenia, np. zastawek, zarówno na rowach, jak i małych ciekach.

melioracje rolnicze

Gleby wg grupy glebowej

- A – bardzo lekka
- B – lekka
- C – średnia
- D – ciężka

Melioracje rolnicze istniejące

Obszary o potencjale wprowadzenia dwufunkcyjnych melioracji

RETENCJA w przestrzeni

Retencja dolin rzecznych

Odtwarzanie retencji dolin rzecznych ma związek z odsuwaniem bądź rozbiórką wałów przeciwpowodziowych tam, gdzie brak jest obiektów wymagających ochrony lub położone są daleko od koryta rzeki. Wiąże się również ze zmianą charakteru roślinności i ograniczeniem prac utrzymaniowych w międzywału.

Renaturyzacja odcinków rzek

Analizy pozwoliły zidentyfikować silnie zmienione odcinki cieków predysponowane do przeprowadzenia działań renaturyzacyjnych. Wskazano odcinki wyprostowane, indeks skośności zbliżony do 1.

Retencja starorzeczy

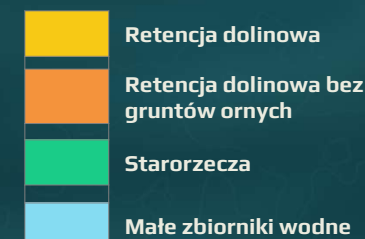
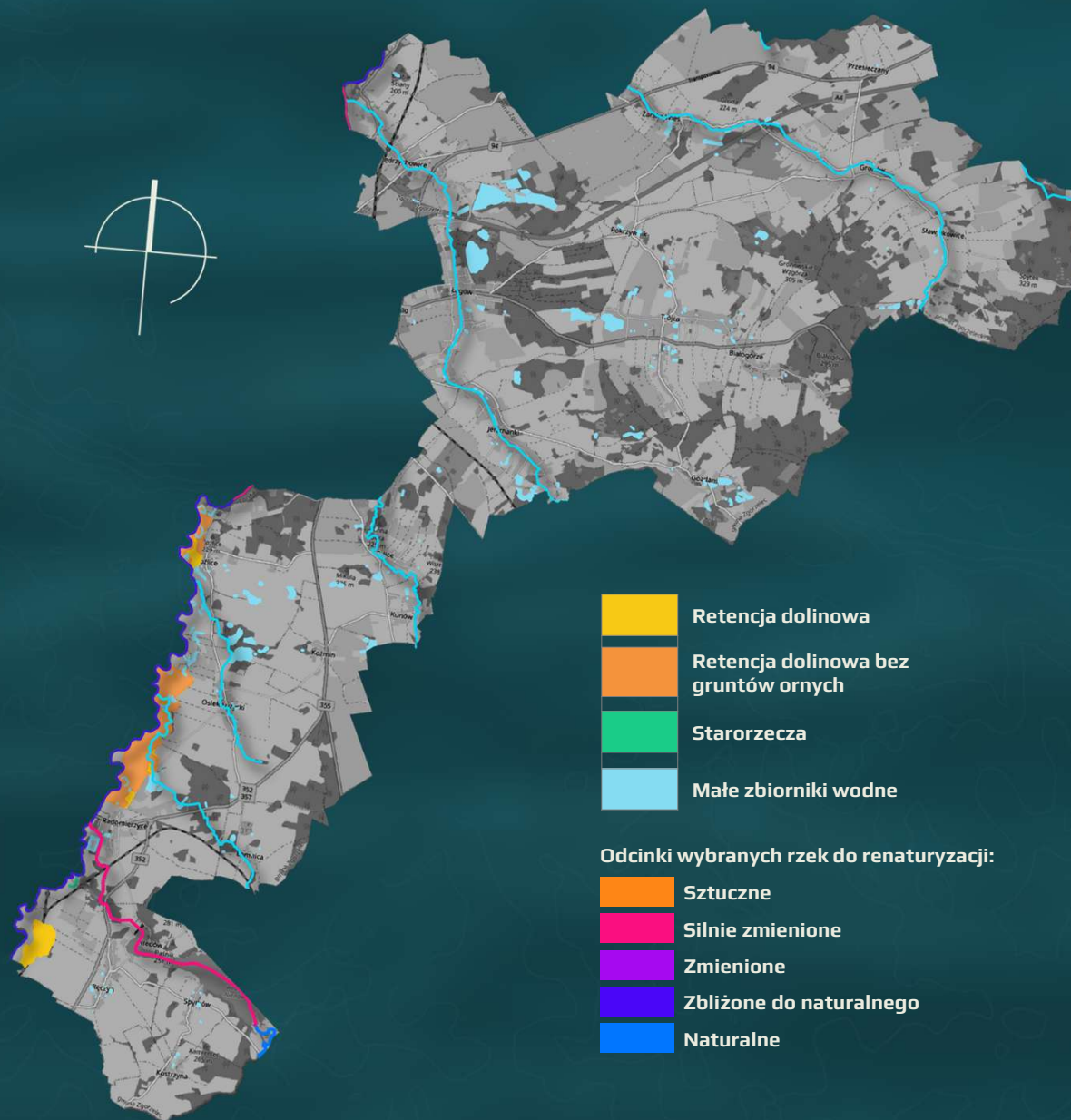
Polega na gromadzeniu wody w dawnych korytach rzek, które zostały odcięte od głównego nurtu. Starorzecza pełnią funkcję naturalnych zbiorników retencyjnych, które pomagają regulować przepływ wód.

Małe zbiorniki wodne

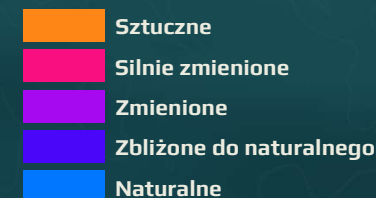
Ten rodzaj retencji polega na gromadzeniu i przechowywaniu wody w niewielkich, sztucznych lub naturalnych zbiornikach, takich jak oczka wodne, stawy, małe jeziora czy zbiorniki retencyjne.

retencja dolinowa, starorzeczy oraz małych zbiorników wodnych

Odcinki wybranych rzek do renaturyzacji:

Retencja miejska

Retencja miejska to szerokie pojęcie, obejmujące różnorodne działania mające na celu zatrzymywanie wody opadowej jak najbliżej miejsca jej wystąpienia na terenach zurbanizowanych. W skład retencji miejskiej wchodzi działania określone jako błękitno-zielona infrastruktura (BZI).

Obszary zagrożenia powodziowego

Obszar zagrożenia powodziowego to teren, na którym istnieje ryzyko wystąpienia powodzi o określonym prawdopodobieństwie, obejmujący zasięg wód powodziowych i potencjalne skutki dla ludzi, mienia oraz środowiska. Ograniczanie zabudowy na obszarach zagrożenia powodziowego jest istotnym elementem zrównoważonego rozwoju miast. Pozwala minimalizować ryzyko strat materialnych i zagrożenia życia mieszkańców, a jednocześnie sprzyja zachowaniu naturalnych terenów zalewowych pełniących funkcje retencyjne.

zagrożenie powodziowe

WSPÓŁPRACA w ramach zlewni

Współpraca gmin w ramach zlewni

1 0201032	Gromadka	37 14626110	Görlitz	73 564168	Krásný Les
2 564184	Křižany	38 546607	Děčňichov	74 562581	Jiřikov
3 564117	Chrastava	39 14626140	Großschönau	75 563668	Kořenov
4 563536	Bedřichov	40 562505	Horní Podluží	76 564206	Lázně Libverda
5 562611	Krásná Lípa	41 564176	Kryštofovo Údolí	77 530433	Kunratice
6 0225072	Zgorzelec	42 14626030	Bernstadt a. d. Eigen	78 563994	Dolní Řasnice
7 563811	Smržovka	43 530468	Dlouhý Most	79 0210053	Olszyna
8 562882	Vamsdorf	44 14626420	Ostřitz	80 563919	Bílý Kostel nad Nisou
9 546631	Bílý Potok	45 563731	Nová Ves nad Nisou	81 0811072	Przewóz
10 0210042	Lubaň	46 0810011	Gozdnica	82 564541	Zdislava
11 564371	Raspenava	47 14626280	Leutersdorf	83 14626480	Rothenburg/O.L.
12 561738	Krompach	48 14626250	Krauschwitz i.d. O.L.	84 0225033	Bogatynia
13 564036	Habartice	49 562530	Chřibská	85 14626470	Rosenbach
14 562777	Rumburk	50 0210062	Platerówka	86 0212013	Gryfów Śląski
15 14626400	Olbersdorf	51 562823	Staré Křečany	87 563633	Josefův Důl
16 14626300	Markersdorf	52 564133	Jindřichovice pod Smrkem	88 562432	Dolní Podluží
17 0225021	Zgorzelec	53 0811011	Łęknica	89 14626520	Schöpsstal
18 275	Görlitz	54 544477	Stráž nad Nisou	90 563595	Janov nad Nisou
19 564109	Chotyně	55 544345	Proseč pod Ještědem	91 0811082	Trzebiel
20 0225052	Sulików	56 546593	Nová Ves	92 563749	Pěnčín
21 0210072	Siekierczyn	57 14626610	Zittau	93 14626390	Oderwitz
22 563935	Bulovka	58 14626430	Oybin	94 0201043	Nowogrodziec
23 564494	Višňová	59 14626170	Hainewalde	95 0210011	Lubaň
24 562793	Rybníště	60 14626050	Bertsdorf-Hörmitz	96 530484	Jeřmanice
25 564044	Hejnice	61 564427	Světlá pod Ještědem	97 562572	Jiřetín pod Jedlovou
26 563889	Liberec	62 564311	Pertoltice	98 545996	Čemoupy
27 564281	Oldřichov v Hájích	63 14626310	Mittelherwigsdorf	99 14626245	Kottmar
28 0210033	Lešná	64 14626500	Schönau-Berzdorf a. d. Eigen	100 14626085	Ebersbach-Neugersdorf
29 562858	Šluknov	65 0225043	Pieńsk	101 564028	Frýdlant
30 564397	Rynoltice	66 564460	Šimonovice	102 564265	Nové Město pod Smrkem
31 0212043	Mírský	67 561827	Mařenice	103 0225063	Węgliniec
32 563510	Jablonec nad Nisou	68 564061	Hodkovice nad Mohelkou	104 14626330	Neißeau
33 561631	Jablonné v Podještědí	69 564095	Hrádek nad Nisou	105 14626180	Herrnhut
34 544353	Heřmanice	70 563692	Lučany nad Nisou	106 562131	Svor
35 564231	Mníšek	71 14626210	Kurort Jonsdorf	107 14626530	Seifhennersdorf
36 0225011	Zawidów	72 563781	Rádló		

Zlewnie w ramach gminy

- 1667** zlewnia Kwisy od Olszówki do Iwnicy (p)
- 1741** zlewnia Nysy Łużyckiej do Witki (p)
- 1742** zlewnia Witki
- 1743** zlewnia Nysy Łużyckiej od Witki do Czerwonej Wody (p)
- 1744** zlewnia Czerwonej Wody
- 1745** zlewnia Nysy Łużyckiej od Czerwonej Wody do Skrody (p)

REKOMENDACJE

Pełny wykaz rekomendacji zawiera MODUŁ 8a

Wynikiem przeprowadzonych w ramach Opracowania analiz są

**Rekomendacje w zakresie zwiększenia potencjału retencyjnego
Dolnego Śląska ze szczególnym uwzględnieniem retencji
naturalnej i krajobrazowej**

Rekomendacje zostały sformułowane w dwóch zakresach:
ogólnym i szczegółowym, dedykowane są poszczególnym
grupom adresatów.

Rekomendacje

ogólne

Rekomendacje

szczegółowe

regulacje prawne

planowanie
przestrzenne

zalecenia techniczne
mapowanie
modelowanie

ochrona
przyrody

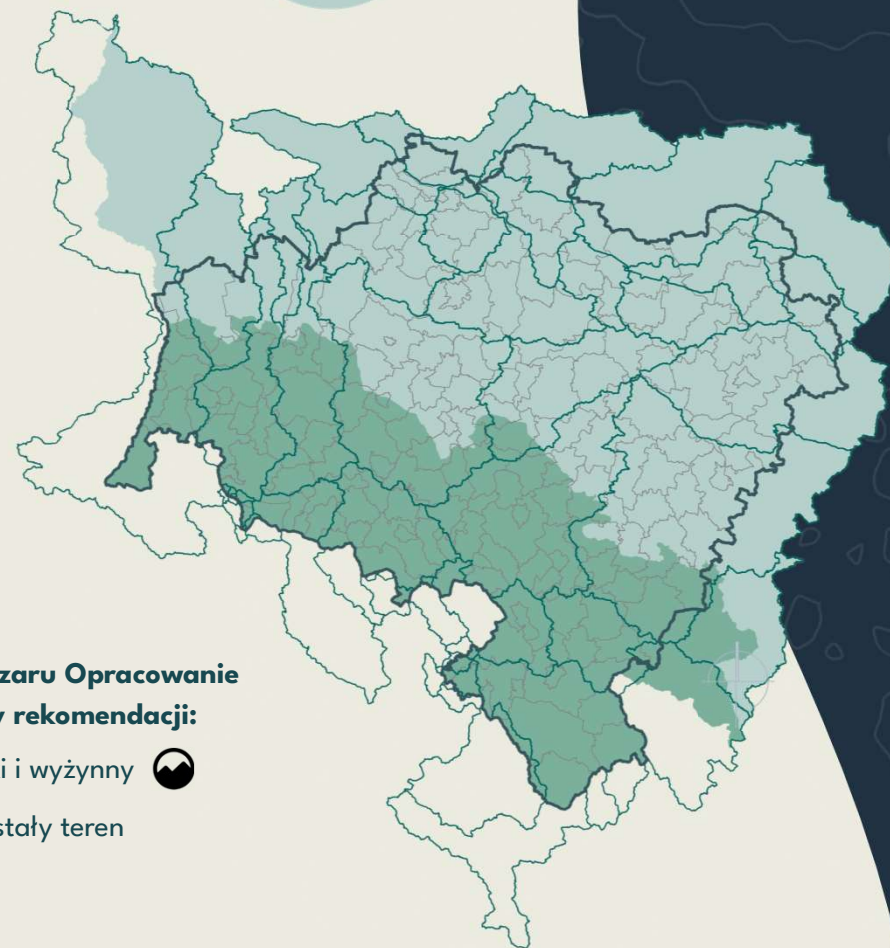
praktyki konieczne
w zakresie
gospodarowania
wodami

finansowanie

społeczność
edukacja

podział obszaru Opracowanie
na potrzeby rekomendacji:

- górski i wyżynny
- pozostały teren

Z racji na zróżnicowaną rolę retencji krajobrazowej w poszczególnych typach terenów, jakimi charakteryzuje się województwo dolnośląskie, zdecydowano się na wyróżnienie rekomendacji dla 2 typów obszarów regionu: **obszary górskie i wyżynne** (wyznaczone na podstawie mezoregionów) oraz **pozostałe tereny województwa**.